

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 40 kr., za pol leta 1 gld. 20 kr. — Posamezni list velja 5 soldov.

Uredništvo in opravištv listu je v „Národní tiskárni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom začne novo naročenje na

„Slovenski Tednik“.

List velja za 3 mesece, od 1. oktobra do konca leta samo 60 krajc.

Naročnina naj se pošilja po poštnih nakaznicah opravištvu „Slov. Tednika“.

Domače stvari.

— (G. dr. Vošnjak). Najveljavnejši možje in posestniki celjsko-brežkega volilnega okraja se obračajo v posebnem oklicu do kmetških volilcev teh okrajev ter jim na srce polagajo, da si volijo za poslanca v državni zbor g. dr. Vošnjaka, deželnega poslanca celjskega okraja. G. dr. Vošnjak, pravijo ti možje, se je vselej poganjal za pravice Slovencev in zlasti za olajšanje težkih bremen kmetškega stanu. Spisal je dosti podučljivih spisov za slovensko ljudstvo in še letos so dobili Mohorjevi družniki izvrstno knjigo „Umno kletarstvo“, katero je spisal g. dr. Vošnjak. Nekateri duhovniki silijo kmete, da bi volili duhovnega gospoda Kosarja, pa kmetje dobro vedo, da v posvetnih stvareh naj govori posvetni mož. Državni zbor nij cerkev in posvetovanje poslancev nijso duhovenske vaje. Naš poslanec bode g. dr. Vošnjak.

— (Iz Rake) na Dolenjskem smo dobili to pismo: Mi podpisani od raške občine dne 28. septembra t. l. za volilne

može izbrani, držimo se sklepa volilnega shoda na Raki dne 27. julija t. l., po katerem je bil proglašen za dolenjske kmetške občine g. *Viljem Pfeifer* za kandidata v državni zbor ter bodemo 16. oktobra pri volitvi poslanca gotovo za njega glasovali. Raka 29. septembra 1873.

Franc Golobič, srenjski svetovalec; Franjo Hrastnik, posestnik; Blaž Šribar, srenjski svetovalec; Franc Malenšek, župan; Janez Vizler, odbornik; Jože Metelko, odbornik; Janez Tomažin, odbornik.

— (Iz Ptujja) se nam piše, da kmetje ptujskega volilnega okraja zmirom bolj sprevidajo, da jim je treba za poslanca v državni zbor voliti neodvisnega moža, ki živi med slovenskim ljudstvom in ki je že pokazal, da se briga za naš slovenski narod in njegove pravice. In ta mož je g. dr. Ploj v Ptujji. Tudi iz Slovenskih goric, iz zgornje Radgone, iz ljutomerskega, ormuškega, šmarškega in rogatskega okraja se nam piše, da kmetški volilci se pogosto o volitvah pogovarjajo in da so vsi za g. dr. Ploja. Nekateri so iz početka tudi mislili na g. Hermana v Gradei, kojega duhovniki na vse kriplje usiljujejo kmetom; pa kmetje se ne dajo prevariti in ne bodo volili Hermana, kateri je duhovnikom podpisal, da bode pred vsem v korist duhovnikov delal. Kaj pa potem kmetje?

— (G. Janko Pajk) iz Maribora, je bil v nedeljo 23. septembra v Konjicah. Več ko 100 kmetških mož je skupaj prišlo in so po govoru g. Pajka sklenili, da ga bodo volili za poslanca v državni zbor.

Upati je, da bode g. Pajk tudi v mariborskem, slovensko-bistriškem, in slovenje-graškem okraji za sebe imel večino glasov.

— (Volitve volilnih mož) so že začele v nekaterih okrajih Kranjskega, prihodnji teden pa se prično na Štajerskem. Svoje dopisnike in prijatelje prosimo, naj nam kratko poročajo o izidu teh volitev. Kmet-ske volilce pa še enkrat opominjamo, naj ne bodo malomarni, ampak naj vsak, kdor ima volilno pravo, med sosedi agitira, tudi pride k volitvi ter po svojem najboljšem prepričanji voli.

— (Iz Teharij) pri Celji se nam piše 26. septembra. Zares čudno je, kaj vse počenjajo nekateri fanatični kaplani. Ti gospodje nemajo drugega posla, nego da letajo od kmeta do kmeta ter ljudi nagovarjajo, pridušujejo in če ne drugače, jim žugajo s peklom in hudičem, če ne bi volili kaplanov za volilne može, korarja pa za poslanca. Pa vse to nič ne bode pomagalo. Naše kmet-sko ljudstvo je dovolj pametno, da ve samo prav dobro razločiti, koga mu je voliti za poslanca in da ta poslanec ne bode duhovnik Kosar, že denes lahko povemo.

— (Slovenskim volilcem na Notranjskem.) V notranjskih kmet-skih občinah so se kmet-ski volilci dogovorili, da bodo volili za svojega poslanca v državni zbor g. dr. Razlaga. Mi živo priporočujemo volilcem, naj ostanejo pri svojem sklepu in se naj ne dajo premotiti po tem, da mislijo tudi v Ljubljani dr. Razlaga voliti. Volitev na Notranjskem je že 16. oktobra, v Ljubljani še le 20. oktobra. Tedaj naj Notranjci dokažejo, da so mož beseda in da bolj zapajajo domačinu Razlagu, nego nemškemu grofu Hohenwartu, katerega klerikalci navsuetujejo.

— (G. Luka Svetec) je svoj mandat kot deželni poslanec odložil.

— (Iz velikih Lašič) se nam piše 27. septem.: Z veseljem naznanjam, da so se v našem sodnijskem okraji volitve volilnih mož v lepem redu vršile in izvršile; izvoljeni so v večjih občinah poštene možje,

vneti za narod in napredek. — Treba bi bilo tedaj, da se postavi tudi kandidat za narod in napredek.

— (Iz Trsta) se nam piše 28. sept.: Za volitve se pripravljamo nekoliko, da si bi večja gibčnost valjda ne škodovala. Kakor povsod, manjka tudi pri nas požrtovalnih mož, ki bi ne čakali le na druge, ampak sami vsak nekoliko storili, šli med znane okoličane in jih podučili, zakaj nam je voliti samo Nabergoja, in prigovarjati jim, da pridejo vsi na volišče. Nekoliko marljivih agitatorjev pa vendar imamo, bog daj, da bi njihovo delo zadostilo. Dozdaj imamo še mnogo upanja, da naš narodni kandidat g. Nabergoj zmaga.

— (Ljubljanski škof,) g. Vidmar je, kakor v dunajskih listih beremo, prišel v konflikt z gozdarsko policijo, ker je baje gozde, katere ima ljubljanska škofija v Gornjem gradu na slov. Štajerskem, opustošil in 30.000 goldinarjev iz njih za sebe dobil. — O tem smo že tudi mi čuli.

— (Iz Središča) na Slovenskem Štajerskem se nam piše 29. septembra. V noči 25. septembra sta bila obče spoštovanemu tržanu Tomažu Sajnkoviču ukradena dva konja s komatom iz zaprtega hleva, v tem, ko so nekaj stopinj v odstranjenem skednju koruzo kožuhali. Bil je še ob pol 11. uri gospodar v hlevu in pol ure pozneje so preminoli konji s štajerskim vozom. Zapazivši to stvar, se hitro pelja več pogumnih tržanov za roparjem, ali obrnili so se, nekateri še komaj čez dva dni, pa brez uspeha. Škode je 600 gold. — Na Kolovozu je ukral tisto noč predrzen tat škrinjico, v tem, ko je sluga luči prižigal. Našli so jo drugi dan v neki koruzi. Bila je odprta, in je izgubila v koruzi samo dva funta na teži. V njej pa so še dobili celo novo oblačilo nekega husarskega oficirja. — V noči 26. sept. imeli smo prav poštene tate. Prekopali so namreč zid, pa vendar nič odnesli, akoravno je bilo v sobi polno žita in druge robe. Oglasili so se tudi pri gosp. Dogšu, usnarju, že pozno v noči, kateri pa jih je še o pravem času k svojej velikej sreči odgnal.

Dalje v prilogi.

— (Iz Vipavskega) se nam piše 28. sept.: Za notranjsko kmetško skupino je narodna-liberalna stranka postavila dr. Razlaga za kandidata in upamo, da bodo vsi svobodoljubni in posebno vsi izobraženi Notranjci to kandidaturo zedinjeni in na vso moč podpirali, da bo dr. Razlag tudi naš poslanec. Nadejati se je namreč, da bodo večina volilcev svobodoljubni izobraženi možje, kateri ne bodo le za dr. Razlaga in proti klerikalnemu kandidatu glasovali, ampak tudi neodločne volilce pregovorili v prid liberalnega narodnega kandidata.

— (Iz Celja) 29. sept.: V kmetških občinah se bodo volitve volilnih mož večjidel prihodnji teden vršile, nekatere so celo na 15. in 16. oktobra razpisane. Kolikor slišimo govoriti kmetške posestnike, so vsi zavzeti za svojega dozdanjega deželnega poslanca, g. dr. Vošnjaka. Čudijo se pak, zakaj zdaj neki fanatični kaplani tako strastno rujejo proti mnogozaslužnemu možu in se pri tej agitaciji prav nespodobno izražujejo. Kmetom tako vedenje duhovnikov čem dalje tem sumljiveje postaje in ravno to strastno divjanje kaplanov odpira ljudstvu oči, kam merijo vsi ti mračnjaki.

— („Narodni“ volilni odbor za Istro) uljudno vabi čestite gg. duhovne, učitelje, župane in poglavarje srenjske blagovoljno na znanje dati p. n. občinstvu, kedaj (na kateri dan) se bodo vršile volitve za volilce v dotičnih županijah.

— (Iz Maribora se nam 30. sept. telegrafira: V nedeljo je na volilnem shodu v Konjicah blizu 100 volilcev soglasno Pajka kot kandidata postavilo. — Nemški kandidat Seidl je celo v občini, kjer stanuje, v Kamci, propal pri volitvi volilnih mož.

— (Ljubljanske srednje šole.) „Laibacher Tagblatt“ pravi, da smo mi po nepotrebnem vzbujali naš narod s poročilom, da nehajo slovenske paralelke in da bo zdaj po novi ravnopravnosti vse nemško. Ob enem pa ta list poroča isto, kar smo mi povedali, ter še pristavlja, da se na enak način mora slovenščina umekniti nemščini tudi na gimnaziji v Novem mestu in v Kranji! —

Mi ne samo, da odgovarjamo, če hočete, pred porotnimi sodniki za vse kar smo rekli, nego v pojasnilo dodajemo, da je na realki še ostrejša naredba izdana, nego smo mi mislili. Tu se morajo vsi predmeti le nemški učiti, torej se bo tudi slovenski jezik za Slovence učil po nemško. Ali je to pedagogika ali germanizacija? — Ako se obeta neka „vorbereitungsklasse“ — nij to nič drugega, nego eno leto izgube za morda najtalentiraneje dečke. — Na gimnaziji se sicer ne bodo slovenske paralelke mahoma odpravile, a bodo se počasi, t. j. letos se bodo le nekateri predmeti slovensko učili, drugi pa zopet le nemško. V tretjem razredu, ki bi moral tudi slovensko paralelko dobiti, bo pa že vse nemško. Ali je to ravnopravnost za Slovence?

— (Požar.) Iz Škocijana na Dolenjskem se nam piše 26. septembra: Tukaj je 19. septembra ogenj ven prišel; začelo je na farovškem podu goreti in precej potem tudi farovski kozolec 14 štantov, ves poln detelje in mrve. Do tal je pogorel. Ogenj pa se je užgal po neprevidnem streljanji. Pri podu je koruza visela in vrabci so nanjo zletavali; naš g. kaplan Mihel in učitelj Lavrič sta tisto jutro večkrat streljala na vrabce na koruzi in tako zažgala. Ves Škocijan je bil v veliki nevarnosti in kmetje so po pravici hudo razkačeni na neprevidna strelca.

— (Srčan tat.) Iz Središča se nam piše: V noči 25. sept. sta bila tržanu Tomažu Sajnkoviču v Središči dva lepa konja z vozom vred ukradena. Tat je bil zelo pogumen, ker je v hlevu, kateri je blizu skednja, konja zapregel, ne da bi ljudi, kateri so o tem času turšico kožuhali, kaj slišali.

— (Iz Pulja) v Istri se nam piše: 5. t. m. je bil huđ vihar in toča, in sta veliko škode napravila. Na mornarski vojašnici je toča razbila 1800 šip na oknih. Dve ladji ste bili v veliki nevarnosti potopiti se. K sreči so vojaki pristopili in ladje iz nevarnosti oteli.

— (Iz Dola blizu Kuma) se nam piše, da je kaplan M. pridigoval, da se je nekemu krčmarju Fr. Fakinu zato šest veder

spridilo, ker toči ta, od cerkve sicer oddaljen krčmar, tudi med mašo. — Tako se vraže podpirajo.

— (Žalo sten konec neumne šale.) V sredo večer 17. t. m. prigodila se je pri Novi cerkvi, dekanijske fari blizu Celja, sledeča nesreča: Tesar Štefan Podgoršek, po domače „Hudič“ — pa ne iz pekla, nego iz vasi Jezure v omenjeni fari — povračal se je rečenega večera iz dela s svojimi tovariši domov. Njegova prirojena navada je bila, da je rad šale in burke uganjal pri vsakej priliki, in priznati se mora, da se mu je to jako dobro pristojalo; bil je priljubljen „burkež“, kar ga je bilo pod klobukom. Na cesti sreča z deskami težko obložen voz z upreženima volama. Hoté se malo ponorčevati, prime enega vola za roge, kakor bi ga hotel zapeljati toliko v stran, da bi se Štefanu samemu ne bilo treba izogibati. Pristavi tudi šaljivo: „tja le pojdi, da se me izogneš!“ — Spremljevalec ga opominja, naj bode miren in pusti vola v miru. Štefan ga sicer uboga in izpusti roge iz rok, a ne more si kaj, da ne bi vola malo dregnil pri zadnjih nogah. Vola se ustrašita, dregnjeni odskoči in dobi nesrečnega pod se. Voz mu gre čez trebuh in noge, in ker je bil težko obložen, rani ga tako strašno, da je le čez noč živel.

— (G. Pirec), znani misijonar in na Gorenjskem kot sadjerejec še zdaj v dobrem spominu, se bode v kratkem iz Amerike spet na Kranjsko preselil, ker želi v svoji domovini svoje stare dni preživeti. G. Pirec ima 82 let.

— (Iz Kamne gorice) na Gorenjskem se nam poroča, da tam griža vedno huje razsaja.

— (Zgorelo) je pred dvema dnevi neko deklice pri božjem grobu pod Ljubljano. Na polji je krompir peklo, obleka se vname in dete se do smrti opeče.

— (Nesrečen strelec.) Iz Šmarja pod Ljubljano se nam piše: Krištof Janez, 25 let star, močan kmetski fant, je vrabce streljal. Puška se mu razpoči in mu levo

roko tako rani, da so mu je te dni v ljubljanski bolnici zdravniki za pestjo odrezati morali.

— (Umorilec obsojen.) Tist Pišotek iz Okovca, v slovenje-bistriškem okraju, ki je bil umoril posestnika Rafota iz zgornje Ložnice, je od okrožne sodnije v Celji obsojen na 7 let teške ječe in 700 gold. globe.

— (Samomor.) Iz Gabrija na Goriškem se nam piše 25. septembra: Dne 22. t. m. se je Franc Lesjak, 27 letni mladenec sam sebe ustrelil. Nastavil si je puško na srce, sprožil in pri tej priči mrtev obležal. Zakaj se je nesrečnež umoril, nij znano.

— (Divja svinja.) Iz Središča se nam piše: 16. sept. so v šumi na Vitanji blizu Središča ustrelili svinjo, katera je kmetu Škerjancu iz Svetinj na veliki petek ušla. Ta čas se je zmirom po gozdih zdržavala, in po noči dosti škode po njivah naredila.

— (Toča.) V ponedeljek je toča razsajala po občinah Lajtersberg, št. Barbara, št. Martin in Vurmberg. Škoda po vinogrdih je velika.

— (Strela) je udarila v ponedeljek v Perkovo poslopje v št. Magdaleni, in je nekoga dečka malo osmodila, a skoraj nič poškodovala.

— (Tatovi) so posestniku Jurju Mlarkarju v Rozvanji osem, drugim sosedom pa trinajst težkih čebelnih ulov, in sicer vse v eni noči ukrali. Ti tatje so morali ročni biti.

— (Gospod Klodič,) c. kr. nadzornik za ljudske šole in preparandije na Štajerskem je imenovan za šolskega nadzornika v Trstu.

— (Umrli) je 27. sept. J. Knez, abiturient celjske gimnazije, eden najmarljivejših in najdomorodnejših mladeničev. Za njegove uboge starše je to tem hujsi udar, ker jim je tudi prvi sin baš po novi maši umrl.

— (Požar.) V Veržeji na slov. Štajerskem je pri posestniku B. Rajnerju vstal hud ogenj, ki je še dvema sosedoma sežgal vse. Poslopja nijso bila asekurirana.

Politični razgled.

Notranje dežele. Češki stolni kapitel v Pragi je izvolil narodnega častnega škofa Pruha za stolnega dekana. Ustavovrni listi se jeze, da nij bil izvoljen nemški kanonik Küffer. Stolni kapitel ima namreč glas v velikem posestvu, katerega bode stolni dekan zdaj v federalističnem smislu oddal. — Cesarski namestnik baron Koller se je vrnil iz odpusta v Prago, da vodi volitve.

Češki listi prinašajo imena narodnih kandidatov, 17 za mesta, 16 za kmetske okraje. Hohenwarta niti Čehi ne kandidirajo.

Minister **Kerkapolyi** pusti ministerstvo; poslednji čas je, da to stori, kajti slabjšega in zapravljivejšega finančnega ministra bi Ogersko ne moglo dobiti. V treh letih je on ogerske finance in deželo spravil na kant. Vsa njegova finančna vednost se je strinjala v najetji posojil, katere pa je jemal proti najneugodnejšim pogojem. Sicer pa je njegovo gospodarstvo bilo škandalozno. „Pol.“ pripoveduje neko njegovo djanje, katero je skoraj neverjetno. Kerkapolyi je naenkrat ustavil napravljanje živinske soli. V zalogah pa je bilo več 100.000 centov take soli shranjene, katere bi podvzetniki bili radi kupili. A umni finančni minister zaukaže, da se vsa ta sol uniči in res je bilo vsled tega ukaza 303.000 centov soli v vodo vržene, a država je za to delo še imela več tisoč stroškov.

Rusini na Gališkem energično delajo, da bi zmagali s svojimi kandidati. Dozdaj v mestih niso postavljali kandidatov, ker so Poljaci preveč pritiskali na mestne volilce. A tudi v mestih na vzhodnem Gališkem se rusinski meščani začnejo posvetovati in postavljati rusinske kandidate.

Na **Dunaj** pride, kakor pišejo, tudi pruski cesar in sicer 15., 16. ali 18. oktobra, ko bomo mi volitve imeli.

Vnanje države. **Italijanski** listi pišejo, da Pija IX. dušne moči popuščajo, in da se je nadejati kmalu velike kastrofe v vatikanu.

Italijanski ministri so s shodi monarhov popolnem zadovoljni. Minghetti je

baje zagotavljal, da je medsebojna menjava mnenj o vsih večjih političnih vprašanjih prinesla popolno soglasje. Saskega kralja Viktor Emanuel nij obiskal, ker je velik branitelj papeževih pravic.

Angleški parlament se bode baje razpustil. Pravijo, da predsednik želi stopiti v pokojni stan, bodisi zaradi starosti, bodisi zaradi nesreče, ki jo imajo vedno liberalci na Angleškem.

Perzijski šah je 24. t. m. dospel v glavno mesto Teheran, kjer je zaslišal diplomatično telo in izrazil tujim poslanikom nasproti veliko zadovoljnost o svojem cestovanju po Evropi, ki mu bo ohranila v sredu veden utis. Šah jih je prosil, naj svojim vladam telegrafirajo, da ponavlja zahvalo za ljubeznjivi sprejem.

Pred volitvami.

Prihodnje dni bodo po vseh kmetijskih občinah na Slovenskem prvotni volilci izbirali one zaupne može, ki bodo potem na volišča poslanca volit šli. — Menimo, da samo svojo dolžnost spolnujemo, ako zopet opomenjamo vse prijatelje naše stvari in narodne svobode, dá prevelike važnosti, da, odločilnosti teh prvotnih volitev niti za en hip z vida ne izpuste! Treba je občanom zabičiti, da v obilem številu pridejo izbirat volilnega moža; treba jim je zanesljivega, neodvisnega moža imenovati in priporočiti, katerega naj volijo. Treba je najprej paziti, da nikakor nij izvoljen tak človek za volilnega moža, ki bi ga znali nemškutarji pridobiti. A z isto paznostjo je skrbeti, da nij voljen kak tak župan, ki nema svoje neodvisne misli, temuče se da od c. kr. okrajnega glavarja ali odvisnih cesarskih uradnikov sploh voditi in pregovoriti. Tudi tisti fanatični kaplanje in fajmoštri, kateri na napredne Slovence zabavljajo in ščujejo, in hočejo povsod sami gospodariti, naj se ne volijo; tudi taki ljudje naj se ne volijo, kateri samo kimajo tem gospodom. Voli naj se povsod neodvisen, pošten, svobodomiseln in naroden občan za volilnega moža. Potem bodedo tudi take poslance dobili, ki bodo našemu slovenskemu

narodu na čast in bodo zmožni in pri volji zagovarjati in terjati naše narodne in človeške pravice.

Gospodarske stvari.

O gnoju.

Spisuje Blaže Pernišek.

(1. nadaljevanje.)

Najpripravnije gnojišče je dolgasto, kakor so navadno mize štirioglate, t. j. 2 vstrični strani (stranici) naj ste daljši, nego ste oni 2 (končnici).

Gnojiščno dno ne sme biti globokeje, kakor je zemeljno površje okolo njega; gnojnišnica pač mora biti vsa v zemlji in pri sredi gnojišča pokrita.

Nij umno, ako je gnojišče čez 4 sežnje široko, kajti kisanje bi bilo težavno. Ako ima posestnik menj živine, naj bodo končnici še pod 4 sežnje dolgi.

Kadar izpodkidavaš, ne razmetuj gnoja po vsem gnojišču, kakor otavo po travniku, da se ti posuši, ampak postati delaj, da se ne bode mogel najboljši del izkaditi iz njega in da vlaga ostaje v njem. Za to pa tudi treba gnoj o vsakem kidanji na gnojišču pohoditi, da obdržuje mokroto in da ne gori. Žalostna je navada naših slovenskih kmetov: da se tebi nič meni nič rahlo nametava gnoj na gnojišče in tako tudi pušča, da ga veter ložje prepihava in suši, vrh tega pa še cel „regiment“ svinj in kokošij na-nj, da bode še preje suh! Na eno postat naj se toliko časa kida, da bode blizu 4 črevlje visoka, potem pa jo treba pokriti s prstjo, da brani smrdljivemu delu iz gnoja. Nekemu sedanjemu slovenskemu profesorju kmetijstva so se njegovi sosede, nevedni kmetje, na ves glas krohotali, ko so ga videli, da jaha konja po gnojišču; ko je pa kidal, je pokazal, kak razloček je med njegovim in njih gnojem in kar sram jih je bilo. Ta sloveči gospod je bil ta čas namreč, prišedši iz ogerskega Starega grada domu, v praksi. Po svoji nezadolženosti nevedni kmet bi kmalu mislil, da je tega kriva protestantovska vera ali copernija, ako kdo jaha po gnoji! Glej, kako prav ti bode to, ako imaš tako po

vrsti vedno mlajše postati gnoja na kupu, da si ga o kidanji za setev lahko izbiraš za razne rastline in razno zemljo. Ilovčna zemlja je mrzla, ker rada dolgo drži vodo v sebi; za rastline pa treba dosti toplote, da morejo dobro rasti. V ilovici se tudi gnoj ne more urno preminjati v mozgovino, ker ne more skisati in gorkote nij dosti v njej, da bi mogel zgnjiti. Ilovici je torej treba vročega gnoja; vroč je pa oni gnoj, kateri ima v sebi mnogo amonijaka, torej dobro narejeni ali čisto novi. Konjski gnoj je na primer vroč, goveji srednje vroč, svinjski pa je mrzel. Konjski gnoj ima torej največ amonijaka in je tudi najmočnejši. Tudi narediš ilovčno zemljo toplejšo, ako jo zrahljaš, na pr. s tem, da kadar kidaš, natreseš po gnoju peščene zemlje, kar se potem z ilovico zmeša. Ako jo z gnojem iz kleščanja pognojiš, bo tudi rahlejša postala. Kar se tiče raslin kmetijskih, vedeti treba: da korenjstvo (korenje, repa i. t. d.) potrebuje vročega gnoja, ker te rastline hočejo hrano naglo užiti. Le ta čas, kadar bi bila velika suša, ne bi bilo dobro gnojiti z jako vročim gnojem, posebno v peščeni zemlji ne, ki je morda še celo iz apnenega peska — apnena zemlja je najbolj vroča, posebno peščena, zato pa tudi sladko sadje rado zori v njej. — Predno gnoj voziš na njivo, misli vselej na to-le in se poprašuj: Imam li ilovnato, ali apneno zemljo gnojiti? Je-li moj gnoj vroč ali mrzel? Kakošne rastline pa bodem sejal?

(Dalje prihodnjic.)

— Iz Vipave se nam poroča, da je v vinogradih letos strašno slabo, da skoro nič pridelka ne bo. Vino bo drago.

— Vinorejska šola v Klosterneuburgu se bode po sklepu ministerstva za poljedelstvo prestrojila v srednjo šolo, ter se vzdrževala na državne stroške. Dolnje-avstrijski deželni zbor napravi v tem slučaju vinorejsko učilnico z enim tečajem.

— Pavole je v zedinjenih državah v severni Ameriki sploh za 10 procentov več, kakor lani; le po nekaterih krajih so jo gosnice uničile, ali pa jo je dež spridil.

— Col na žito začasno odpravljen. Avstrijsko ministerstvo je sprejelo predlog ogerskega ministerstva zastran colnine na žito. Vsled slabe letine na Ogorskem so namreč žita že pokupili in zdaj na to špekulirali, žitne cene prav napeti. Žito iz vnanjih dežel, zlasti iz Ruskega pa mora plačati colnino pri uvažanju. Po odpravljenju te colnine se bode inozemsko žito lahko uvažalo, in zabranilo prenapete žitne cene.

— Mednarodni kongres gospodarški in gozdarski se je pečal v zadnji seji s prašanjem o gozdnem varstvu; sprejeli so se sledeči predlogi: Treba je, da se gozdji nehajo sekati, mednarodnih zedinjenj. Posebno je tega treba ob velikih vodah, da se grabni, po katerih tekó, ne zaspó, in zavoljo tega voda na bližnja posestva ne stopi. Tudi se morajo taki gozdi varovati, ki stoje na letečem pesku, vrh hribov, kakor tudi ob strmih gorah, in so občno koristni vsem deželam. Da se to izpolni, treba je izdati take postave, ki bodo ukazovale, da se omenjeni gozdi ohranijo. Dalje se je sklenilo, naj se iz vseh dežel pošljejo poročila o položaji, velikosti in lastnosti takih gozdov. Avstrijsko ministerstvo za poljedelstvo se prosi, naj razpošlje evropskim vladam poročilo o sklepu mednarodnega tega shoda.

Razne stvari.

* (Cesar v Lincu.) Ko je vzdajnič cesar v Linc prišel, ga je fanatični škof Rudigier na kolodvoru sprejel. Cesar mu je za pozdrav samo pokimal, in ga niti nagoovoril. Pozneje se je škof oglasil za avdijenco, a cesar ga nij sprejel, kakor tudi stolnega kapiteljua ne.

* (Čudežn uzrok smrti.) Neka deklica, ki je delala na polji, je videla v zraku balon, ki je plaval od Bremena njej nad glavo. Deklica je mislila, da je to kaka pošast, in se je tako ustrašila, da je umrla.

* (Pridigar obsojen.) C. kr. sodnija v Innsbuku je obsodila kaplana Lohbihlerja na tri tedne zapora in vsak teden en post, ker je v pridigi grdo zabavljajl proti novim šolskim postavam. Prav je, na kancelj gre sv. evangelij, ne pa politika.

* (Zdravljenje kolere) Bolnik naj gre precej v posteljo in se toplo odene; on ne sme postelje zapustiti, dokler nij bolezen popolnem ozdravljena. Noge in roke se morajo greti s sklenicami (Wärmflaschen), ali kjer teh nij, s toplimi ceglji, ki se tudi po straneh života oblože. Če so roke in noge že mrzle, morajo se meti in ribati s toplim flanelom ali parhantom. Najboljše zdravilo je umetna tinktura in opijum. Vsako minuto se daje bolniku trohica ledu, ali če nij ledu, eno žlico mrzle vode. Več vode naenkrat bolnik ne sme zavžiti, ker bi potem bljevanje in driskanje še huje postalo. Na trebuh se položi vrečica ali žaklič z mrzlim peskom napolnen, 8 do 10 funtov težak; ta vrečica se ne sme odzvati od trebuha, dokler bolezen ne pojenja. Sploh tudi pri navadni driski taka vreča z mrzlim peskom izvrstno pomaga, bolj kakor vsako zdravilo. Na ta način se je že dosti na koleri bolnih ljudi ozdravilo.

* (Uboj.) Iz srbskega Belgrada se nam piše: V gornji Milanovici sta 2 razbojnika napala hišo Save Soldiča, njegovo ženo in deco povezala, a njega grozno razsekalo, tako da je umrl. Dozdaj knježja oblast še nij zasledila krvavih tolovajev.

* (Kako je bilo včasi.) Ob času, ko je bila še Dalmacija pod oblastjo Benetek, se je Dalmatincem pripuščalo, da so delali, akoravno prej nijso nič študirali, na vseučilišči v Padovi preskušnje za advokacijo. To dovoljenje so imeli zato, ker sami nijso pod benečansko samovlado imeli nikakih šol. A taki advokati so morali ostati potem v Dalmaciji. Za preskušnjo se je plačalo nekaj malo denarjev, pa trideset svinjskih plečet. Marsikateri je poskušnjo naredil vprvič za-se, čez nekaj časa pa še za koga drugega. Tako je nek advokat v Dalmaciji naredil za pet osob poskušnjo za advokacijo, in osebe, ki nijso šle nikdar iz rojstnega mesta, so postale advokati. Oni mož je tudi za sina naredil tako preskušnjo, in sin je še zdaj advokat v nekem dalmatinskem mestu. — Samo tega ne vemo, je-li tisti, ki je preskušnjo delal, vseh trideset plečet v eni roci držal, ka-li?

* (Smrt vsled užitka vročega sadja.) V Kölnu je te dni postavila neka žena skledo kuhanih, še vročih sliv na mizo. Njen dve leti star dečko vzame eno, jo požre in umrje čez nekaj trenutkov. Večkrat se je že zgodilo, da so ljudje precej po pogrižljaji vročega sadja umrli.

* (Plavanje dam za dar.) V reki Harmelu v severni Ameriki je plavalo 7. septembra 10 mladih žensk za dar. Najboljša plavalka je imela dobiti svilnato obleko v ceni 150 dolarjev, pot je bila eno angleško miljo dolga. Gospica Gobors jo je preplavala v 40 minutah in je dobila dar.

* (Lakota v južni Rusiji) je dosegla že veliko stopinjo. Za izgled naj bo sledeča dogodbá: Nek mužik (kmet) je prišel na sejm v Odeso, ter prinesel prodat svoje zadnje imetje, nekaj piščet; ta mužik s svojega polja zavoljo suše nij dobil ni enega zrna, ni ene bilke. Zraven piščet je postavil svojih šest otrok in je solznimi očmi prosil kupovalce, naj ali eno ali drugo dete k sebi vzemó, in vsaj čez zimo preskrbé.

Tržna poročila.

Iz Dunaja 27. sept. Prodajalci so se zelo držali; kupovalci so morali zato višje cene privoliti, sicer bi ne bilo nikake kupčije. Pšenice se je obrnilo 35 — 40000 vaganov, večjidel prav lepe. Bila je po 7 gl. 35 kr., do 8 gl. 10 kr. Ječmen je bil drag, pa se ga je za eksport veliko kupilo, in sicer po 10 — 15 kr. dražje, nego oni teden. Prodalo se ga je 40000 vaganov po 4 gold. 25 kr., do 4 gl. 90 kr. Rež so kupovali dunajski kupci 19000 vaganov po 5 gold. 75 kr., do 6 gl. 50 kr. Po Ovsu se je močno popraševalo in se je za 4 — 5 kr. podražil, proti koncu pa pal. Bil je po 1 gl. 82 kr., do 1 gl. 85 kr. Koruza nij imela trga; samo 2000 centov po 5 gl. so je prodali. Moka se nij mogla prodajati, a ceno si je obdržala.

Iz Pešte 27. sept. Zarad velikih judovskih praznikov v prvi polovici tedna nij bilo nobene kupčije; navozilo pa se je žita

jako veliko, zarad česa se je tudi pšenice zelo veliko prodalo, da se je bilo bati, da bi ji cena ne pala, a poskočila ji je za 5 kr. Obrnilo se je pšenice v štirih dneh 100000 centov, in sicer po 7 gl. 15 kr. Rež je imela iz začetka slab trg, pozneje pa se je po 5 — 10 kr. boljše plačevala, proti koncu pa spet pala; obrnilo se je reži 7 — 8000 vaganov po 5 gl. 55 kr., do 5 gl. 60 kr. Ječmen so posebno za pivo močno kupovali, in sicer se ga je prodalo 10000 vaganov po 5 — 10 kr. dražje, kakor oni teden. Ovsu se je malo pripeljalo, kupcev pa je bilo veliko, za-to so ga morali po 3 — 5 kr. dražje plačevati. Prodalo se ga je 15000 vaganov po 1 gl. 80 kr., do 2 gl. 4 kr. Koruza so prodajalci zelo držali, a cene so ji ostale; prodali so je 15000 vaganov. Beli fižol je bil po 5 gl. 25 kr., stari po 4 gl. 50 kr.; grah po 6 gl. 25 kr., leča po 4 — 6 gl., pšeno po 7 gl. 50 kr. Z medom, voskom, ježicami, vinskim kamnom in limom nij bilo nobene kupčije.

Tržne cene.

V Ljubljani 1. oktobra 1873.

Pšenica 7 gl. 40 kr.; — rež 5 gl. 40 kr.; — ječmen 3 gl. 80 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 4 gl. — kr.; — prosó 3 gl. 80 kr.; — korusa 4 gl. 60 kr.; — krompir 1 gl. 90 kr.; — fižol 6 gl. 20 kr. — masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 34 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 $\frac{1}{2}$ kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 36 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent — gl. 90 kr.; — slame cent — gl. 80 kr.; — drva trda 7 gl. 30 kr.; — mehka 5 gl. 20 kr.

V Mariboru 28. septembra: Pšenica po 7 gl. 70 kr.; — rež po 5 gl. 50 kr.; — ječmen po 4 gl. 20 kr.; — oves po 2 gl. — kr.; — korusa 4 gl. 80 kr.; — pšeno 6 gl. 50 kr.; — ajda 4 gl. 40 kr.; — proso 4 gl. 40 kr.; — krompir 1 gold. 90 kr.

Iz Ptuj 26. septembra: Pšenica 6 gl. 80 kr.; rež 4 gl. 90 kr.; ječmen 4 gl. 20 kr.; oves 1 gl. 90 kr.; korusa 4 gl. 80 kr.; ajda 4 gl. — kr.; proso 4 gl. 20 kr.; krompir 1 gl. 50 kr.; seno 1 gl. 60 kr. cent; slama 1 gl. 30 kr.

V Gradcu 26. septembra: Pšenica 7 gl. 50 kr. do 9 gl. 20 kr.; — rež 3 gl. 90 kr. do 6 gl. 25 kr.; — oves 3 gl. 10 kr. do 3 gl. 80 kr.; — korusa 3 gl. 80 kr. do 5 gl.; — ajda 3 gl. 90 kr. do 4 gl. — kr.; ječmen 4 gl. 10 kr. do 4 gl.

Loterijsne srečke:

V Trstu, 27. septembra: 36. 6. 7. 5. 82.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankovcih.